

- Đạo thầy trò -

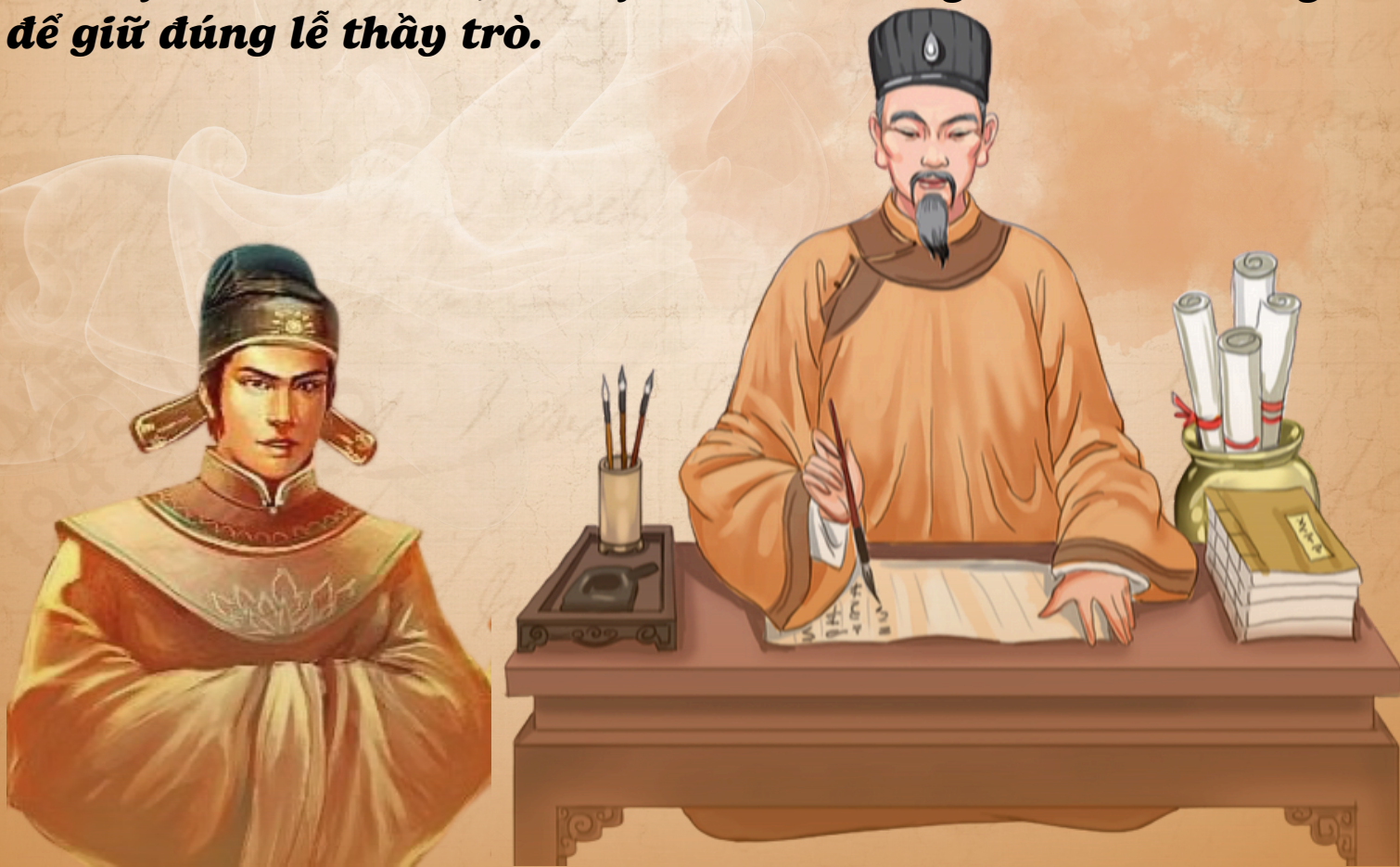
Theo sách “Những người thầy trong sử Việt”, Nhập nội Hành khiển (tể tướng) Phạm Sư Mạnh một lần về thăm thầy, gặp phiên chợ quê, người mua kẻ bán tấp nập. Để dọn đường cho kiệu quan đi qua, quân lính vung roi, hét loa huyên náo cả vùng.

Chuyện đến tai thầy Chu Văn An, lúc Phạm Sư Mạnh vào nhà, ông chỉ thẳng vào mặt và trách rằng:

- Về thăm thầy mà làm náo động cả bàn dân thiên hạ, thì ta còn mặt mũi nào mà ngẩng đầu lên nhìn mọi người?

Nói rồi, thầy phủi áo đi vào nhà trong. Tể tướng Phạm Sư Mạnh vừa sợ, vừa ân hận, cứ quỳ gối bên giường chờ thầy tha lỗi, rồi mới dám về.

Từ đó về sau, mỗi khi về thăm thầy, quan hành khiển chỉ mặc áo vải thô, đi một mình như người dân thường để giữ đúng lễ thầy trò.

Thầy giáo Chu Văn An là nhà giáo nổi tiếng của triều Trần cũng như lịch sử nước ta. Sinh thời, ông quan niệm “*muốn dạy trò tốt thầy phải nghiêm*”. Phạm Sư Mạnh là học trò nổi tiếng của ông, làm quan to nức tiếng triều đình, nhưng khi phạm lỗi vẫn phải quỳ gối tạ tội cùng thầy.

Câu chuyện về thầy giáo Chu Văn An và học trò Phạm Sư Mạnh là một giai thoại thâm trầm đạo lý thầy trò, để lại cho hậu thế nhiều bài học quý giá. Hình ảnh vị tể tướng nức tiếng triều đình, quyền cao chức trọng, nhưng vẫn phải quỳ gối tạ lỗi trước thầy vì làm náo động dân làng, đã khắc họa rõ nét sức mạnh của nhân cách và sự nghiêm minh trong giáo dục. Thầy giáo Chu Văn An không dạy trò chỉ bằng chữ nghĩa, mà dạy bằng chính khí tiết và nhân phẩm, coi phẩm giá con người trọng hơn bổng lộc, chức quyền. Lời tâm niệm “*học không phải để làm quan, mà để làm người*” của thầy Chu chính là minh triết vượt thời gian, soi sáng cho bao thế hệ đến tận ngày nay. Từ cổ chí kim, trong mọi nền văn hóa, sự thành đạt chân chính của một con người chưa bao giờ được đo bằng chức tước hay quyền thế, mà trước hết bởi nhân cách và cách họ ứng xử với những giá trị căn bản của đạo lý làm người. Cái quỳ gối của Phạm Sư Mạnh không làm ông nhỏ bé đi trước thầy, mà trái lại, làm ông trở nên cao lớn hơn trong lịch sử – bởi ông biết khiêm mình trước đạo thầy trò.

Từ giai thoại ấy, ta nhận ra rằng, học trò thành đạt đến đâu, làm quan to cỡ nào, cũng không thể đứng trên lễ nghĩa, càng không được phép quên đi đạo lý tôn sư trọng đạo. Chính sự nghiêm khắc của thầy giáo Chu Văn An đã gìn giữ cho học trò phẩm hạnh khiêm nhường, lễ sống đúng đắn, để họ vừa hữu ích cho triều đình, vừa xứng đáng với công lao dạy dỗ của thầy. Đồng thời nhắc nhở mỗi người học trò cần nuôi dưỡng sự kính trọng với thầy cô, học để rèn mình, để nên người trước khi mưu cầu danh vị.

Bởi vậy, câu chuyện về thầy giáo Chu Văn An không chỉ là ký ức của quá khứ, mà còn là ngọn đuốc soi đường cho hiện tại. Qua đó, ta thấy được triết lý giáo dục bất biến: thầy phải nghiêm minh, trò phải khiêm nhường, coi trọng nhân cách hơn địa vị. Đó cũng là lời nhắn gửi sâu xa đến thế hệ học sinh hôm nay: ***Hãy học để thành người tử tế, biết kính thầy, trọng đạo; có như thế, khi bước ra đời, mới bản lĩnh để hiến dâng những đóng góp xứng đáng cho cuộc đời.***